

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1863

De S. Reinoldo Monacho Et Mart.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](#)

Meminere ejusdem conversionis Wittekindi et aliorum Magnatum Saxonum, Regino Prumiensis lib. 2, Chronicorum, Siebertus, Adamus Histor. Ecclesiast. c. 8. Helmoldus in Chronicis Slavorum lib. 1, cap. 3. Sed hic non recte anno Caroli XXXVII ait contigisse, cum XVII acciderit. Fuit autem hujus conversionis tanta ubique letitia, ut ipsa Pontifex Romanus Hadrianus, cui eam Carolus per Andream Abbatem nuntiarat, eam illi per litteras sibi gratulatus; triduanasque Litanias, ut Carolus optabat, eo nomine indixerit. In quibus litteris haec inter cetera scribit Pontifex: Magis autem inibi, inquit, de vestris a Deo presidiatis regalibus triumphis competentes, qualiter savias adversasque gentes, scilicet Saxonum, ad Dei cultum, et sua sanctae Catholicae et Apostolicae Ecclesiae rectitudinem fidei perduxeritis, atque Domino auxiliante, et Petri Paulique Apostolorum Principium interventione suffragante; sub vestra eorum colla redacta sunt potestate ac ditione, eorumque Optimates subjugantes, divina inspiratione, regali annisu, universam illam gentem Saxonum ad sacram deduxistis baptismatis fontem. Unde nimis amplius divine clementiae retulimus laudes, quia nostris vestrisque temporibus gentes paganae in veram et magnam deducte religionem, atque perfectam fidem, vestris regalibus substernuntur ditionibus. In hoc quippe freta vestra a Deo fundata existat potentia, quia si, ut pollicita est, fautori suo Beato Petro Apostolo, et nobis, puro corde atque libertissimo animo adimplaverit, maximas ac robustiores illarum gentium suis praecipuis suffragis vestris substernet pedibus, ut nemine eos persequente, vestris regalibus subjiciantur potentiis, et maximum fructum in die iudicii, ante tribunal Christi, de eorum animarum salute offerre mereamini dignissimum munus, et pro amore animarum lueru infinita mereamini adipisci in regno caelesti. Hinc porro corrigas quod in Chronicis Episcoporum Mindensium, studio Joannis Pistorii edito, dicitur, Wittekindum et alios Saxonum a Leone Papa baptizatos, cum non nisi decennio post Hadriano successerit Leo.

CAPUT V.

Quae Christianus egerit Wittekindus.

Dinceps Wittekindus pacatus in sua sedi provincia, *inquit Crantzus Saxonie lib. 2, cap. 24.* Westphalam solam gubernans. Nam ultra Visurgum provinciam et angustias Wandalorum premebat, et quod tenuere ditionis Pontifices gubernabant. Armorum insignia, que militaris (ut fit) signis praeferebat, pullum equum habebat atrum: sed placuit Regi, postquam de tenebris gentilium errorum pervenit in lucem veritatis, ut candidum acciperet. *Hæc ille, que cum nullius antiquioris confirmet scriptoris auctoritate,*

Insignia Wittekindi.

DE S. REINOLDO MONACHO ET MART.

VII JANUARII.

Reinoldi monachi ac Martyris hodie natalem, aut translationem, varia referunt Martyrologia: quedam mss. sub nomine Usuardi, ita habent: Tremoniæ S. Reynoldi Martyris, viri eximiae virtutis, cuius gesta habentur. *Martyrol. Coloniense:* Tremoniæ in dioecesi Agrippinensi, Translatio S. Reynoldi Monachii et Martyris. Qui clarissimus ortus natalibus, et in armis strenuus, Coloniae S. Pantaleonis factus monachus, vita et miraculorum clarus, a clementariis, quibus a suo Abbe praefectus fuerat, occisus, in lacum projectus est. Unde Dominus reverante extractus, Tremoniensibus datus fuit. *Eadem* habet *Martyrologium Germanicum, eadem fere Galesianum. Addit Molanus in Addit. ad Usuard.* qui ab Archiepiscopo Coloniensi sibi alicuius Sancti corpus

S. Reinoldi nomen in Martyrologiis.

dari devotissime postulabant, quo terra eorum reverentior et ab hostibus securior esset. *ms. Florarium:* In Tremone Translatio S. Reynoldi Martyris anno salutis CDXC. At manifestum in hoc annorum numero mendum est. *Meminit S. Rainoldi Hugo Menardus,* (qui Rainaldum vocat) et *Ferrarius in generali Catalogo SS.*

2 Arnoldus Wion: Tremoniæ in dioecesi Agrippinensi, Passio et Translatio S. Reinaldi Monachii et Martyris: qui nobili genere ortus (fuit enim Haimonis viri et Equitis nobilissimi filius) militia seculari, in qua sibi summum gradum acquisierat, reicta, Coloniae S. Pantaleonis Monachus factus, vite sanctitate et miraculorum multitudine clarus, a nefariis lapicidis, quibus praefectus erat, occisus, in

Coloniae Monachus fuit.

Ex variis.

Pietas, sacra que opera.

Mors.

Odia in eum reliquorum Saxonum.

Fides ejus erga Carolum.

Inter diuos habitus.

not. 115.

INCERTO
AUCTORE
EX MSS.

puteum projectus est: unde post Dei admonitu educatus, Tremoniensibus, ab Annone Archiepiscopo Coloniensi aliquus Sancti corpus sibidi postulantibus datus est, quo eorum terra reverentior esset, et ab hostibus securior, cuius in honorem insignem construxerunt ecclesiam. *Multa deinde de eo in Notis disputat de xate, genere, rebus gestis, et vulgaris de eo ejusque fratribus historiis.*

Fabulosi de eo libri.

NOT. 116.

Vita unde de s cripta.

3 Fueritne Haymo aliquis Caroli Magni affinis, qui quatuor haberit filios, fabulosis pridem libris cantatissimis, non est laboris pretium hic disputare; neque an ex eo numero noster hic Rainoldus extiterit. Unum sane doleo vehementer, male feriatur hominum ineptissimis commentis nobilissimorum virorum Caroli Magni, Oliverii, Rolandi, Adelardi, Reinaldi quoque (fortassis hujus) res gestas fidei obseruatas; mirorque toleratos haec tenus eos libros, qui Madelgisi, Viviani, filiorumque Haymonis fictitia bella commemorant, ita ad oblectationem legentium ingeniose, ut interius superstitiones variis, ac magia studium animis instillent.

4 His ergo pratermissis, quae de Reinoldi cæde ac translatione in mss. Ruber vallis, Joannis Vlmerii Lovani ad S. Martinum Canonici regularis viri doctissimi autographo, Antonii Liberi Legenda reperi, hic dabo. Testatur Thithemius lib. 3, de viris illustr. Ord. S. Benedicti cap. 249, Natalem ejus in Tremonia civitate maxima celebrati agi solitam. Est Tremonia urbs Imperialis in Westphalia, vulgo Dörpmundt. Eam describunt Georgius Branus lib. 4, Theatri urbium num. 20, et Pet. Bertius Comment. rer. Germanic. lib. 3, ubi et S. Reinoldi, cui præcipua urbis dicata basilica est, meminerunt.

VITA

EX MS. RUBEÆ VALLIS, ET ALIIS.

a

Reinoldus ge nere illustris.

b

Fit mona chus.

Claret mira culis.

c

Summa Dei providentia volens genus humanum, venosoi serpentis illusione obligatum, fidei restituere, Martyres, Confessores, Virgines elegit, qui oves aberantes ad viam salutis æternæ cognoscendam reducerent. Inter quos beatissimus Martyr Christi Reynoldus, tamquam stella quæ ceteris clarior resplendet, emicuit: qui quomodo Deus diligendus esset perfectissime edocuit. a Hic siquidem quoniam de Karolidarum stirpe quodammodo primicerius extitit, ejus vitam hic inter eos inserere libuit; quatenus ex ipsis additione clarior appareat; quia virtuosus filius magis nobilitatem suam, quam illa ipsum.

2 Futurus igitur felicissimus Martyr Reynoldus, clarissimis ortus natalibus, paternis prædictis dives, et uribus, et aliis multis, que longum est enarrare, sublimis erat dominus b. At vero patrem ejus Haymonem, virum in rebus militaribus strenuum, quis ignorat? Quatuor hic filios genuit, quorum virtus per orbem maxime celebratur; quia quinam extiterint, per vulgares cantilenas apertissime demonstrantur. Sicut autem stella aliqua in claritate superat alias, sic nobilitatem orum non solum vicifratres, sed etiam eos, qui tunc temporis erant, homines. Hic enim a primis annis auctore vita cepit amare, et quem interius dilexit, plenissime tandem cognoscere meruit.

3 Sapientia itaque Dei illuminatus, reliquit temporalia ut consequeretur æterna, quæ intellexit permanentia. Coloniæ igitur veniens monachi habitum induit, atque se totum in ejus amorem, cui servire regnare est, transfudit. Ibi enim virtus divina, quæ diu clausa latuit, per eum virtutes operari mirabiliter cepit: quia, quod maximum est, gratiam in inspectu Principum invenit. Quid mirum? tanta siquidem sanctitatis erat, ut amaretur ab omnibus; quem Dominus c innumerabilibus coruscum fecit virtutibus. Denique in claustru suo infirmitates curavit, claudis gressum, surdis auditum reddidit, quibusdam etiam cæcis a nativitate visum restituit. Dicitur quoque a multis

hominibus id se vidisse attestantibus, quod Dominus mortuum ejus precibus suscitaverit, et matre multum flenti, coram omnibus vivum assignaverit. Puerum etiam quendam per multos annos febris laborantem ita sanavit, ut eadem die melius haberet, et ad domum suam, glorificans Deum, cum gaudio remearet.

4 Contigit etiam ut populus circumiacentis provincie pestilentia infirmaretur, et subita morte mallent damnari, quam aeternaliter d miserabili peste tormentari. Audientes igitur beati viri famam, miserunt ad eum viros timoratos sanitatem suis corporibus exorare, vel dolorem saltem cum vita finire. Qui cum ad eum venissent, omnes sese illius provolverunt pedibus, multis lacrymis rogantes, ut gentem eorum ab infirmitate pessima liberare dignaretur. Quorum tandem petitioni acquiescens, se in orationem continuo misit, orans devotissime Dominum, ut misericordiam iis praestaret, quibus jam sola mortis imago restaret. Dominus igitur jacentem sanctum virum clementer exaudiens, optatam populo lñquenti similitatem contulit: et viros memoratos cum gratiarum actione ad propria remisit. Inde reversi omnes ad patriam unanimitate Dei gratias persolvunt; eo quod per merita dilecti sui salutem corporum receperint; et pestes, quibus nimis se gravis laboraverant, evasissent. Virtutem etiam beatissimi Reynoldi ubique diffamabant: et laudem ad honorem ipsius postea sinulis annis decantabant.

5 Vir autem Dei Reynoldus postmodum ex praepcepto Abbatis sui lapicidarum magister factus est. Ubi cum plus ceteris laboraret lapicide magnam concepserunt adversus ipsum invidiam, et qualiter eum morti tradiderent, dolosus inter se conspiravere sententiam. Habuit autem servus Dei in consuetudine, monasteria et singulas longe vel prope positas frequentare ecclesias, et eundo pauperibus, qui eum expectabant, largiri elemosynas. Quod ubi homines sceleratissimi intellexerunt, incredibilia exinde conceperunt gaudia, quia sceleris jam se adeptos viderunt præmia. Positis proinde pro tempore insidiis, more latronum statuunt illum deprehendere, et inopinata morte perditum, ne tantum scelus appareat, decernunt abscondere. Quorum consilia famulus Dei cognoscens, quasi ad epulas invitatus cepit ad poenas currere, et latronibus tamquam amicis se offerens, ut mereretur calos Martyr ascendere affectabat. Quem viri perditissimi invadentes, malleolis confracto capite cerebrum excutunt, et vestibus spoliatum in quamdam profunditatem aquæ Rheno vicinam mittunt. Sieque egregius Martyr Reynoldus palmam martyrii invenit: cuius animam coetus Angelicus cum hymnis et cantibus ad caelestia deportavit. Post cujus obitum Abbas cum monachis reliquis fratris sui corpus ubique quaerit: præcipit: sed diu per orbem terrarum quæsitus non inveniunt.

6 Dominus vero, cui digne et laudabiliter servierat, corpus fidelis famuli sui ultrae latere noluit. Accedit enim ut quedam mulier in lecto aegritudinis per multos annos jaceret; cui nullus medicorum spei salutis promitteret, nisi Pater caelestis hanc potentia suæ virtutis erigeret. Hanc quadam nocte tantus dolor occupavit et opprimere cepit, ut mortem optaret, et vitam cum dolore finire continuus Deum precibus postularet. Post noctis igitur medium, nimio dolore fatigata, sopore deprimitur: et in eadem dormitione tale somnum vidit. Venit ad eam vir quidam splendidissimus, qui dixit ad illam: Vade ad aquam in qua B. Reynoldus a clementariis imperfectus est, ibi melius habebis; et locum eidem ostendit. Que evigilans haec se vidisse meminit, et in crastino quæ videt amicis enarravit: qui statim ad ostensem sibi locum ægrotantem illam præceperunt adferri, ut ibi ab infirmitate sua per merita gloriosissimi Martyris mereretur liberari. Quo cum esset delata, corpus sa-

Pestem gras-
santem preci-
bus sedat.
d

Varia visit
ecclesias.

Occiditur a
lapicidis.

Corpus ejus
divinitus re-
velatum, Co-
loniam defer-
tur.

crum in superficie aquae apparuit, et mulierem sanitati restituit. Quae a lecto aegritudinis illico surgens, adminiculo fuit sacratissimum corpus extra hentibus, et in gestatoria, quo deportata fuerat, cum portantibus ipsa portabat illud ad monasterium, ubi vir beatus se fecerat monachum.

7 Inde ubi multum tempus transierat, configit ut e Trotmannensis vicina, id est, Tremoniensis civitas, ad f Archiepiscopum Coloniensem venit, atque alij eius Sancti corpus, quo terra reverentur atque ab hostibus securior esset, sibi dari devotissime postulavit. Quibus ut satisfacaret, Clerum civitatis ad se vocari praecepit; et ab eis, quem Trotmanni mittere posset Sanctum diligenter investigavit. Qui cum diu dubitarent, Dominus ante ecclesiam in sarcophago beatum Martyrem Reynoldum exposuit, ostendens quia populo g noviter converso eum praesesse voluit. Adhuc cæca mens hominum dubitabat quid ageret, et quem Dominus satis aperte mittendum innuerat, in ecclesiam reportabant. Cum autem hoc saepius contingret, Dominus tandem oculos cordis eorum aperuit, ut apertissime cognoscerent, quod iste ad salvandos populos mittendus esset. Conveniens ergo Clerus cum omni populo, honorifice felicissimum Martyrem Reynoldum capsula decenter adornata imposuerunt, atque ad Trotmanniae partes deferen-

*Tremoniensi-
bus miro
modo obtin-
git.*

*Tremoni-
am
deportatur.
g*

DE S. ALDRICO EPISC. CENOMANENSI.

CIRCITER
AN. CHRISTI
DCCCLVI,
VII JANUARI.
S. Aldrici na-
talis.

*Tempus Sedi-
s.*

Vita.

Cenomanensis Ecclesiæ Præsul xxii, memoratur Aldricus a Demochare, Joanne Chenu, Claudio Roberto; xxiii a Petro Viello infra: Ejus vi Id. Januar. Natale refert Ferrarius in generali catalogo Sanctorum. Andreas quoque Saussayus in Martyrologio Gallicano eodem die: Apud Cenomanos S. Aldrici Episcopi et Confessoris, qui post Francenum eam Ecclesiam regens eximia cum pietatis, doctrinae, et ceterarum dotium Episcopatum gloria; æmularum sua celebritatis machinatione impeditus, sedeq; sua deturbatus fuit. At deinde comperta ejus innocentia, Sedis Apostolicae iudicio, Gregorique IV Papa præcepto Cathedrae restitus est. Postquam autem annos xiv Ecclesiam suam magna cum sanctitate et prudentia gubernasset, paralysi affectus, scripta ad Patres Concilii II Suessionensis epistola, sibi et vivo et defuncto orationum Ecclesiae subsidia humiliiter petiit. Quo promisso latificatus, placido fine in Christo obdormivit, et velut aurum in fornace probatum, vas glorie factus, ad aulam caelestem eventus est. Sed fallitur Saussayus in numero annorum. Nam cum an. DCCCLIII, celebratum sit Concilium Suessionense, necesse est saltem usque ad an. DCCCLIV, supervixisse: cumque Concilio Aquisgranensi II, an. DCCXXXVI, vi Februario habito interfuerit; constat minimum XVIII, solidos annos sedisse; ut omittam quod in vita n. 6, an. DCCXXXII, dicitur Episcopus factus.

2 Ejus ex antiquis mss. vitam edidisse fertur Joannes Moreau Canonicus Cenomanensis, quam Gallice vertit Petrus Viellus. Ego, quia Latinam consequi hactenus non potui, Gallicam Latine reddidi. Extat tom. 2, Concil. Gallie Gregorii IV, Pontificis Maximi epistola, circiter an. DCCXXXV, data, de Aldrico Cenomanensi Episcopo non alibi quam apud Sedem Apostolicam accusando. Fuit idem Aldricus cum Herchirado Episcopo Parisiensi a Concilio Aquisgranensi II, an. DCCXXXVI, habito, ad Pipinum Regem Aquitanie missus. Concilio Parisiensi anno DCCXLVI, Caroli Calvi VII, interfuit et subscripsit; et Turonensi IV, anno DCCXLIX, Caroli Calvi x. De eodem extat Concilii Suessionensis II, anno DCCCLIII, Kalendas Maii celebrati, Canon iv, qui ita habet: Praeterea Cenomanicae urbis Aldricus Episcopus paralysi dissolutus epistolam direxit causam sue absentiae insinuans, petensque, ut maxime sibi

dum, turba eum ab urbe Colonia cum innumeris laubibus per tria millaria prosequente, tradiderunt. In Trotmannorum igitur ecclesiam vi Id. Januar. de latus, dignum ibidem inventum habitaculum; in quo ad se accurrentem benignus patrocinator salvat populum. In qua ecclesia multa per eum Dominus ostendere dignatus est mirabilia, per quæ fecit eum laudabilem, et omni homini in necessitate laboranti desiderabilem. Cæci sunt illuc illuminati, leprosi mundati, paralyticæ etiam membra ad laudem Dei et honorem sancti Martyris consolidata.

a Absunt hac a Joan. Vlmerii ms. et Legenda Antonii Liberi. Credo a Joanne Gilmanno vel Antonio Gentio, qui studiose, quos a Carolo Magno ortos putat, aut quoquo modo ei conjunctos, ad Brabantiorum laudem commemoresse addita.

b ms. Vlmerii, et Ant. Liberi Legenda: honoribus.

c ms. Rub. val. mirabilibus. d ms. Rub. val. insanabilis.

e Witchindas Annal. lib. 2. Tremontiam Throntmann urbem vocat. Ad quem locum Henricus Melbomius diploma recitat Caroli Magni datum iv Kal. Octob. Indic. xii. an. Christi. DCCXXXVII, regni Caroli xxi in villa Trutmanni, quo eundem Trutmannum Comitem in illis partibus instituit. Nequidquam igitur Georgius Brunus a Tortmanni Suevis eam appellationem accersit. Notat Melbomius varie in diplomaticis et scriptoribus hoc nomen efferrri; dici enim ab Ottone in Tortmanniam, a S. Henrico Druthmanniam, a Continuator Reginonis vicum Drommanni, Dtnaro, Tortmanni, Gobetino Tortmannum, Chronico Thuringico Trudmunde.

f Is. S. Anno fuit, ut in Pref. dictum, qui an. MLV, in Martii creatus Archiepiscopus Coloniensis obiit an. MLXXV, iv Decembr.

g Nescio qua fide id dicatur, cum constet aliquot sculpi ante illatum in eas horas Christi religionem.

INCERTO
AUTORE
EX MSS.

ad huc viventi, et quandoconque defuncto, sacris precibus opitularentur. Quod exuberantes caritate se facturos omnes promiserunt, et Metropolitano illius, Turonicæ urbis venerabili Episcopo Amalrico, ut ad eamdem urbem accederet, injunxerunt; et quecumque essent eidem Ecclesiæ proficia, ut strenue exequetur unanimiter præceperunt. An sit anno proxime in sequenti mortuus Aldricus, non constat. Saltem anno DCCCLIX, Concilio apud Saponarias habito subscripsit Rotherus Cenomanensis Episcopus.

3 Præter ea quæ passus est S. Aldricus Ludovici Pi tempore, etiam Lothario regnante exigitatus videtur, coactusque sua in Fossateni canobio asservanda depovere; quæ impii quidam homines diripere volentes, castitus prohibiti sunt, ut infra dicatur xv Januar. in miraculis S. Mauri cap. 7, S. Liberii corpus Paderbornensi Ecclesiæ, id per legatos petenti, donavit, anno DCCXXXVI, ut xxxii Julii ex Auctore coetaneo dicemus.

VITA.

Aldricus xxiii Cenomanensis Episcopus fuit: antiqua ac nobili prognatus familia, quam proprium quoddam Catholicæ tuendæ religionis, exercitandaque virtutis studium commendabat. Pater Syonus in Gallia ortus, Gerilda mater ex Germanis genus ducebat. A prima ætate ad omnem virtutem ac sapientiam efformatus disciplina ac domestico convictu duorum Cenomanensium Presulum a Franconis I, ac II, quorum eximia probitatis eruditissime laus celebratur. Hinc ad b Caroli Magni aulam a patre est deductus, virtutis omnis bonarumque artium palæstram. Ludovico deinde Pio, non imperii magis quam pietatis ac magnanimitatis paternæ heredi adhesit. Utric indolem probavit suam, utriusque celeriter gratiam sibi benevolentiamque conciliavit; ceteris quoque aulicis carus.

2 Singulare prudentia, vitae ipse sua modum ducebatur, stabili gradu in præcipiti humanae consistens felicitatis: quippe quem neque avitæ opes splendorque generis, neque aulae favor ac dignitas, ab insita modestia ac submissione revocarent. Eo ad res divinas studio ferebatur, ut plurimorum animos tam præclaris

*S. Aldrici ge-
mus.*

a

b
vita aulica:

Virtutes:

humilitas.